

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра тактико-спеціальної підготовки

ПОГОДЖЕНО:

Начальник кафедри,
кандидат юридичних наук
Боднар І.В.

«___»_____2019 р.

СИЛАБУС

**навчального курсу «Тактико-спеціальна підготовка»
зі спеціальності 081 «Право»
форма навчання: денна**

РОЗРОБНИК:

Старший викладач кафедри,
Полковник внутрішньої служби
Махлай О.А. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри тактико-спеціальної
підготовки
Протокол № __ від «__»_____2019 р.

Кредити та кількість
годин:

7 кредитів ECTS; години: 30 лекційних, 12
семінарських, 66 практичних та 102 самостійна
робота.

Чернігів – 2019

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра тактико-спеціальної підготовки

**СИЛАБУС
навчального курсу «Тактико-спеціальна підготовка»
зі спеціальності 081 «Право»
форма навчання: денна**

Кредити та кількість годин: 7 кредитів ECTS; години: 30 лекційних, 12 семінарських, 66 практичних та 102 самостійна робота.

Чернігів – 2019

Анотація курсу

Навчальна дисципліна “Тактико-спеціальна підготовка” ставить за мету підготовку кваліфікованих спеціалістів для органів та установ виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України.

Вивчення навчальної дисципліни «Тактико-спеціальна підготовка» є складовою частиною загального завдання з підготовки кваліфікованих фахівців пенітенціарної системи України.

Основні задачі дисципліни: вивчення та аналіз нормативно-правового забезпечення питань охорони та нагляду за засудженими; вивчення порядку організації охорони та нагляду у кримінально-виконавчих установах ДКВС України; вивчення правил несення служби на постах із забезпечення охорони та нагляду за засудженими у кримінально-виконавчих установах; вивчення дій персоналу кримінально-виконавчих установ у надзвичайних ситуаціях.

Виконання основних завдань, що стоять перед дисципліною „Тактико-спеціальна підготовка” досягається за допомогою вивчення навчального матеріалу, який викладено у лекціях та відпрацьовано під час самостійної підготовки, проведення семінарських занять та практичних занять з відпрацюванням теоретичного засвоєного матеріалу та практичного її відпрацювання в установах виконання покарань.

Ця дисципліна тісно переплітається з кримінальним правом, кримінально-виконавчим правом та складає підґрунтя для адекватного розуміння змісту багатьох правничих дисциплін. При вивченні цієї дисципліни буде зроблено ставку на поєднання традиційних (звичних) форм роботи – лекція, обговорення питань на практичних заняттях, а також використовуватимуться робота з текстами, організація диспутів, написання творчого завдання-есе. Вивчаючи цей курс ви матимете можливість долучитись до дискусій з приводу важливих питань діяльності органів та установ виконання покарань і інших правоохоронних органів.

Мета

Метою вивчення навчальної дисципліни «Тактико-спеціальної підготовки» в Академії Державної пенітенціарної служби є усвідомлення слухачами змісту кримінально-виконавчого законодавства України, оволодіння навичками та вміннями вірного його застосування під час організації процесу виправлення та ресоціалізації засуджених, запобігання з їх сторони нових злочинів та інших правопорушень забезпечення прав осіб, які знаходяться в місцях примусового тримання, забезпечення безпеки засуджених та осіб, щодо яких обрано запобіжний захід у виді тримання під вартою.

Згідно з вимогам освітньо-професійної програми курсанти (слухачі) повинні знати: предмет та завдання „Тактико-спеціальної підготовки”; Закони України, відомчі нормативні акти ДКВС України, що регламентують здійснення охорони та нагляду за засудженими, протидію злочинним проявам в УВП ДКВС України; загальне поняття охорони кримінально-виконавчих установ; права та обов’язки суб’єктів охорони; засоби

забезпечення охорони кримінально-виконавчих установ; завдання та функції відділу охорони кримінально-виконавчих установ ДКВС України; особливості охорони кримінально-виконавчих установ ДКВС України; особливості здійснення нагляду за засудженими у кримінально-виконавчих установах ДКВС України; загальні риси протиправної поведінки та хитрощі, які використовують засуджені; порядок дій персоналу кримінально-виконавчих установ ДКВС України у надзвичайних умовах. Курсанти (слухачі) повинні вміти: приймати рішення щодо організації та забезпечення охорони об'єктів кримінально-виконавчих установ; приймати рішення щодо організації та здійснення нагляду за засудженими у кримінально-виконавчих установах; аналізувати оперативну обстановку в окремій установі виконання покарань або установах регіонального управління ДКВС України; виявляти причини і умови, що ускладнюють оперативну обстановку та приймати рішення щодо їхнього усунення; розробляти та реалізовувати різноманітні заходи щодо ліквідації негативних наслідків викликаних негативними обставинами; правильно застосовувати вимоги нормативних документів щодо забезпечення охорони та нагляду за засудженими у кримінально-виконавчих установах.

Організація навчання
Тематичний план
7 семестр

№ тем	Найменування розділів, тем	Загальний обсяг годин	Обсяг аудиторних годин				С.Р.	
			Всього	Л.	С.З	П.З		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Загальна характеристика охорони об'єктів	9	2	2			7	
2.	Сили та засоби забезпечення охорони установ ДКВСУ	13	6	2		4	7	
3.	Особливості організації охорони установ ДКВСУ	15	8	2		6	7	Вихід ВК-44
4.	Особливості організації служби варт з переміщення засуджених	14	8	2	2	4	7	
5.	Дії варт у разі надзвичайних обставин	15	8	2		6	7	
6.	Загальна характеристика нагляду за засудженими в установах ДКВСУ	15	8	2	2	4	7	
7.	Особливості організації нагляду за засудженими в житловій, виробничій зонах та на інших об'єктах установ ДКВСУ	15	8	2		6	7	Вихід ВК-44
8.	Дії особового складу чергових змін ВНІБ у разі ускладнення оперативної обстановки	15	8	2		4	7	
9.	Спеціальні підрозділи та групи швидкого реагування ДКВСУ	10	4			4	6	
10.	Організація охорони та нагляду в СІЗО ДКВСУ	16	10	4		6	6	Вихід СІЗО
11.	Організація охорони та нагляду у виховних колоніях ДКВСУ	14	6	2		4	8	
ВСЬОГО за 7-й семестр		150	78	22	8	48	76	

8 семестр

тема	Найменування розділів, тем	Загальний обсяг годин	Обсяг аудиторних годин				С.Р.	Взаємозв'язок з іншими дисциплінами та темами
			Всього	Л.	С.З	П.З		
1	2	3	4	5	6	7	8	11
12.	Загальна характеристика злочинів, які вчиняються в установах виконання покарань	10	6	2	4	0	4	
13.	Характеристика осіб, які вчиняють злочини в установах виконання покарань	10	2	0	0	2	6	
Разом за Розділ 1.		20	20	2	4	2		10
14.	Фактори, які впливають на оперативну обстановку в УВП	10	6	2	0		4	
15.	Боротьба з втечами засуджених та проникнення на територію УВП заборонених предметів	10	4	0	0	4	6	
16.	Поняття та зміст запобігання вчинення злочинів засудженими у кримінально-виконавчих установах закритого типу	12	12	2	0		4	Практичні заняття вихід до НДКЦ
17.	Припинення злочинів терористичної спрямованості в УВП	8	8	2	0	12	4	
Разом за Розділ 2.		40	0	6	0	16	20	
ВСЬОГО за 8-й семестр		60	30	8	4	18	30	
ВСЬОГО за курс		210	104	30	8	66	106	

Завдання до семінарських занять

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Плани семінарських занять

7 семестр

Тема 4. Особливості організації служби варт з переміщення засуджених

Література: «Для службового користування» .

Тема 6. Загальна характеристика нагляду за засудженими в установах ДКВСУ

Література: «Для службового користування» .

8 семестр

Тема 12. Загальна характеристика злочинів, які вчиняються в установах виконання покарань

1. Місце ДКВС в системі органів покликаних вести боротьбу зі злочинністю.
2. Запобігіння правопорушенням в місцях позбавлення волі як вид діяльності державних органів, громадських організацій і формувань громадськості із попередження правопорушень та злочинності.
3. Завдання запобіжної роботи в місцях позбавлення волі.
4. Сили, які приймають участь в запобіжній роботі та їх взаємодія між собою.
5. Поняття та кримінологічна характеристика групової рецидивної та організованої злочинності.
6. Види груп з негативною спрямованістю.
7. Характеристики малих неформальних груп, функції та обов'язки лідерів цих груп.
8. Поняття організованої злочинності та її основні та додаткові кримінологічні ознаки.
9. Причини групової злочинності та умови, що їй сприяють.
10. Загальна профілактика групової, рецидивної та організованої злочинності.
11. Заходи по виявленню та усуненню причин та умов, які сприяють груповій, рецидивній та організованій злочинності.
12. Індивідуальна профілактика групової злочинності, категорії осіб, котрі можуть організовувати злочинні групи з негативною спрямованістю.
13. Організація індивідуально–профілактичного впливу на осіб які можуть організовувати злочинні групи з негативною спрямованістю.

Література: основна № 3,4,8; допоміжна № 9,10.

Завдання до практичних занять

Практичні заняття

Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів (текстів) необхідних для успішного виконання практичних завдань. Отже, ваші бали залежать від вашої попередньої підготовки.

Завдання до практичних занять

Тема 2. Сили та засоби забезпечення охорони установ ДКВСУ

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з літературою з обмеженим доступом, яка регулює питання охорони установ виконання покарань.

Тема 3. Особливості організації охорони установ ДКВСУ

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з літературою з обмеженим доступом, яка регулює питання охорони установ виконання покарань.

Тема 4. Особливості організації служби варт з переміщення засуджених

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з літературою з обмеженим доступом, яка регулює питання охорони установ виконання покарань.

Тема 5. Дії варті у разі надзвичайних обставин

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з літературою з обмеженим доступом, яка регулює питання охорони установ виконання покарань.

Тема 6. Загальна характеристика нагляду за засудженими в установах ДКВСУ

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з літературою з обмеженим доступом, яка регулює питання організації нагляду за засудженими в установах виконання покарань.

Тема 7. Особливості організації нагляду за засудженими в житловій, виробничій зонах та на інших об'єктах установ ДКВСУ

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з літературою з обмеженим доступом, яка регулює питання організації нагляду за засудженими в установах виконання покарань.

Тема 8. Дії особового складу чергових змін ВНІБ у разі ускладнення оперативної обстановки

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з літературою з обмеженим доступом, яка регулює питання організації нагляду за засудженими в установах виконання покарань.

Тема 9. Спеціальні підрозділи та групи швидкого реагування ДКВСУ

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з літературою з обмеженим доступом, яка регулює питання організації нагляду за засудженими в установах виконання покарань.

Тема 10. Організація охорони та нагляду в СІЗО ДКВСУ

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з літературою з обмеженим доступом, яка регулює питання організації нагляду за засудженими в установах виконання покарань.

Тема 11. Організація охорони та нагляду у виховних колоніях ДКВСУ

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з літературою з обмеженим доступом, яка регулює питання охорони установ виконання покарань.

8 семестр

Тема 14. Характеристика осіб, які вчиняють злочини в установах виконання покарань

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з науковими працями з цього приводу Боднара І.В., Колба О.Г. та Царюка С.В..

Тема 15. Боротьба з втечами засуджених та проникнення на територію УВП заборонених предметів

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з науковими працями з цього приводу Копатун І.М. Пропонуємо ознайомитись з наступною монографією: Копотун І. М. Запобігання злочинам, що призводять до надзвичайних ситуацій у виправних колоніях: монографія. Київ: Золоті ворота, 2013. 472 с.

Тема 17. Припинення злочинів терористичної спрямованості в УВП

Перед практичним заняттям ознайомтесь зі змістом Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, які затверджені наказом Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5.

Прочитайте такі основні рекомендовані праці:

Автухов К.А., Ткачова О.В., Яковець І.С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи : навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

Копотун І. М. Запобігання злочинам, що призводять до надзвичайних ситуацій у виправних колоніях: монографія. Київ: Золоті ворота, 2013. 472 с.

Тактико-спеціальна підготовка (тактика професійної діяльності): навчальний посібник / Ю. Б. Оболенський, С. Ф. Константинов та ін.; за заг. ред. В. П. Петкова. Київ: КНТ, 2010. 341 с.

Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навчальний посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.

Перед початком заняття ознайомтесь з наступним навчально-методичним посібником: Боднар І.В., Царюк С.В., Сокоринський Ю.В., Єрмак С.М. Тактико-спеціальна підготовка. Частина 2: навчально-методичний посібник. Чернігів: Академія ДПтС, 2019. 186 с.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

1. Загальна характеристика охорони об'єктів

2. Сили та засоби забезпечення охорони установ ДКВСУ
3. Особливості організації охорони установ ДКВСУ
4. Особливості організації служби варт з переміщення засуджених
5. Дії варту у разі надзвичайних обставин
6. Загальна характеристика нагляду за засудженими в установах ДКВСУ
7. Особливості організації нагляду за засудженими в житловій, виробничій зонах та на інших об'єктах установ ДКВСУ
8. Дії особового складу чергових змін ВНІБ у разі ускладнення оперативної обстановки
9. Спеціальні підрозділи та групи швидкого реагування ДКВСУ
10. Організація охорони та нагляду в СІЗО ДКВСУ
11. Організація охорони та нагляду у виховних колоніях ДКВСУ
12. Загальна характеристика злочинів, які вчиняються в установах виконання покарань
13. Кримінологічна характеристика осіб, які вчиняють злочини в установах виконання покарань
14. Боротьба з організованою злочинністю та роль в цій сфері установ виконання покарань.
15. Боротьба з втечами засуджених та ув'язнених з установ виконання покарань та проникнення на них територію заборонених предметів.
16. Запобігання вчинення злочинів у сфері незаконного обігу наркотичних речовин та роль в ній установ виконання покарань.
17. Запобігання вчинення злочинів терористичної спрямованості та роль в ній установ виконання покарань.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: <https://zno.if.ua/?p=985>

Тематика есе:

1. Поняття охорони об'єктів ДКВСУ та системи охорони об'єктів. Правове регулювання охорони КВУ
2. Основні функції відділів охорони виправних колоній

3. Планування організації охорони об'єктів. Прийняття об'єктів під охорону
4. Контроль за здійсненням охорони об'єктів. Підбиття підсумків виконання службових завдань
5. Сили і засоби охорони об'єктів
6. Організація служби варт
7. Організація служби чатового
8. Особливості несення служби чатовими
9. Порядок пропуску фізичних осіб через КПП КВУ
10. Порядок пропуску автомобільного та залізничного транспорту через КПП об'єктів КВУ
11. Особливості організації служби варті з охорони виробничого об'єкта
12. Особливості організації служби варті з охорони засуджених в лікувальних закладах МОЗ України
13. Види переміщень засуджених під вартою
14. Порядок приймання та обміну засуджених, які підлягають переміщенню, під охорону
15. Порядок переміщення засуджених під вартою в спеціальному автомобілі та пішки
16. Загальна характеристика нагляду за засудженими
17. Сили та засоби забезпечення нагляду за засудженими
18. Планування заходів нагляду за засудженими у КВУ
19. Організація нагляду за засудженими у кримінально-виконавчих установах
20. Організація нагляду за засудженими у житловій зоні виправної колонії
21. Нагляд за засудженими під час перебування їх у приміщенні ДІЗО, ПКТ (ОК)
22. Нагляд за засудженими під час проведення побачень, телефонних розмов, контроль за отриманням ними посилок (передач) і бандеролей
23. Здійснення нагляду за засудженими у виробничій зоні виправної колонії
24. Порядок проведення обшуків засуджених і приміщень, оглядів територій житлової та виробничої зон
25. Загальна характеристика оперативної обстановки
26. Дії особового складу в надзвичайних ситуаціях
27. Організація і проведення основних заходів операцій під умовними найменуваннями "Щит", "Заслон" (виноситься на самостійне опрацювання)
28. Планування заходів з охорони і нагляду в СІЗО
29. Організація заходів з охорони і нагляду в СІЗО
30. Організація кінологічної служби в слідчих ізоляторах

31. Види суб'єктів запобігання злочинам, що вчиняються засудженими у процесі відбування покарань.
32. Установа виконання покарань як суб'єкт запобігання злочинам.
33. Реалізація кари як елемент превенції та захисту суспільства від злочинних посягань.
34. Основні засоби виправлення та ресоціалізації засуджених як складові елементи діяльності щодо запобігання злочинам у місцях позбавлення волі.
35. Сучасні теоретичні підходи щодо виконання кримінального покарання у виді позбавлення волі як основа для проведення кримінологічної профілактики злочинів.
36. Запобіжні функції установ виконання покарань як суб'єктів профілактики злочинів та проблеми їх реалізації в сучасних умовах.
37. Класифікація засуджених до позбавлення волі та їх розміщення в установах виконання покарань як кримінологічно значущі заходи соціального контролю над злочинністю.
38. Персонал державної кримінально-виконавчої служби як основний суб'єкт запобігання злочинам в установах виконання покарань.
39. Поняття та зміст злочинності в установах виконання покарань.
40. Кількісно-якісні показники злочинності в установах виконання покарань.
41. Причини, що породжують злочини, та умови, які сприяють цьому явищу в установах виконання покарань.
42. Характеристика засуджених, які вчинили злочини в установах виконання покарань.
43. Віктимологічний аспект злочинності в місцях позбавлення волі.
44. Взаємодія установ виконання покарань з іншими суб'єктами запобігання злочинам в установах виконання покарань.
45. Особливості оперативно-розшукової діяльності в системі заходів загальної та індивідуальної профілактики злочинів в установах виконання покарань.
46. Роль оперативно-розшукових заходів у реалізації віктимологічної профілактики злочинів в установах виконання покарань.
47. Вивчення особи злочинця як невід'ємна складова запобігання злочинам серед осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі.
48. Кримінальна субкультура як один із факторів негативного впливу на осіб, які відбувають покарання.
49. Протидія кримінальній субкультурі – один із напрямів попередження злочинності засуджених в місцях позбавлення волі.
50. Кримінологічний аналіз феномену статевих ексцесів засуджених.
51. Кримінологічні засади запобігання ухиленню від відбування покарань, пов'язаних з позбавленням волі.
52. Кримінологічні засади запобігання злочинам насильницької спрямованості у місцях позбавленням волі.

Порядок оцінювання 7 семестр

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№ теми	Назви розділів і тем	Кількість годин				
		Всього	у тому числі			
			Лекцій	Семінарські заняття	Практичні заняття	Інше
1.	Загальна характеристика охорони об'єктів	5	1			
2.	Сили та засоби забезпечення охорони установ ДКВСУ	10	1		4	
3.	Особливості організації охорони установ ДКВСУ	5	1		4	
4.	Особливості організації служби варт з переміщення засуджених	5	1	5	4	
5.	Дії варт у разі надзвичайних обставин	1	1		4	
6.	Загальна характеристика нагляду за засудженими в установах ДКВСУ	10	1	5	4	
7.	Особливості організації нагляду за засудженими в житловій, виробничій зонах та на інших об'єктах установ ДКВСУ		1		4	
8.	Дії особового складу чергових змін ВНІБ у разі ускладнення оперативної обстановки		1		4	
9.	Спеціальні підрозділи та групи швидкого реагування ДКВСУ				4	
10.	Організація охорони та нагляду в СІЗО ДКВСУ		1		4	
11.	Організація охорони та нагляду у виховних колоніях ДКВСУ		1		4	
	Усього годин	60	10	10	40	
	Залік				40 балів	
	Всього				100 балів	

За ведення конспекту лекцій нараховується 1 бал за кожну тему, що повністю відображена у вашому конспекті. Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку 0.5 бала за повністю висвітлених в конспекті

питання з вищенаведеного списку за темою лекції. Таким чином, за роботу на лекціях ви можете отримати до 10 балів. Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять не припустимо відволікатись розмовами, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб. Запізнення на лекцію так само не припустимі, викладач залишає за собою право не допустити до заняття курсанта, що порушує дисципліну або запізнюється. Поважайте працю викладача, ваших товаришів по навчанню та себе – дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу. Ці ж самі правила поведінки поширюються й на інші форми занять (семінари, практичні). Користування гаджетами для доступу до мережі Інтернет припустиме лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача. Пропущені лекції слід відпрацювати переписавши конспект та продемонструвавши його викладачу, при цьому слід бути готовим відповісти на його питання за змістом лекції.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 1 бал;

- для того аби отримати ще один бал слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);

- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще два бала за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;

- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 2 бала.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 5 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується написанням конспекту всіх питань з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Практичні заняття можуть принести вам по 3 балів за одне заняття за умови попереднього опрацювання матеріалів для підготовки до заняття й успішного виконання всіх завдань безпосередньо на самому занятті. Не виконання завдань знижує ваш бал пропорційно відсотку й рівнів складності завдань з якими ви не впорались. Ваша присутність без підготовки та нездатність впоратись із завданнями оцінюється 0 балів. Відпрацювання пропущених чи оцінених у 1 бал занять відбувається за умови попереднього

ознайомлення з матеріалами для підготовки до практичного заняття та виконання завдань запропонованих викладачем (увага – завдання можуть відрізнятися від тих, що вирішували ваші одногрупники).

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного заліку на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На заліку викладач задає вам 2 питання з переліку наведеного нижче, кожна відповідь дає вам до 20 балів. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 3.

8 семестр

Таблиця 2

№ теми	Назви розділів і тем	Кількість годин				
		Всього	у тому числі			
			Лекцій	Семінарські заняття	Практичні заняття	Інше
12.	Загальна характеристика злочинів, які вчиняються в установах виконання покарань	8	3	5		
13	Характеристика осіб, які вчиняють злочини в установах виконання покарань	11			10	1
14	Фактори, які впливають на оперативну обстановку в УВП	3	3			
15	Боротьба з втечами засуджених та проникнення на територію УВП заборонених предметів	11			10	1
16	Поняття та зміст запобігання вчинення злочинів засудженими у кримінально-виконавчих установах закритого типу	1				1
17	Припинення злочинів терористичної спрямованості в УВП	11			10	1
	Усього годин	45	6	5	30	4
	Виконання завдань для самостійної роботи на написання есе		15 балів			
	Іспит		40 балів			

	Всього	100 балів
--	--------	-----------

За ведення конспекту лекцій нараховується 2 бала за кожну тему, що повністю відображена у вашому конспекті. Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку 1 бал за повністю висвітлених в конспекті питання з вищенаведеного списку за темою лекції. Таким чином, за роботу на лекціях та самостійні роботи ви можете отримати до 10 балів. Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять не припустимо відволікатись розмовами, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб. Запізнення на лекцію так само не припустимі, викладач залишає за собою право не допустити до заняття курсанта, що порушує дисципліну або запізнюється. Поважайте працю викладача, ваших товаришів по навчанню та себе – дотримуйтеся дисципліни під час освітнього процесу. Ці ж самі правила поведінки поширюються й на інші форми занять (семінари, практичні). Користування гаджетами для доступу до мережі Інтернет припустиме лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача. Пропущені лекції слід відпрацювати переписавши конспект та продемонструвавши його викладачу, при цьому слід бути готовим відповісти на його питання за змістом лекції.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 1 бал;
- для того аби отримати ще один бал слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);
- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще два бала за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;
- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловите власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 2 бала.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 5 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується написанням конспекту всіх питань з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Практичні заняття можуть принести вам по 10 балів за одне заняття за умови попереднього опрацювання матеріалів для підготовки до заняття й успішного виконання всіх завдань безпосередньо на самому занятті. Не виконання завдань знижує ваш бал пропорційно відсотку й рівнів складності завдань з якими ви не впорались. Ваша присутність без підготовки та нездатність впоратись із завданнями оцінюється 0 балів. Відпрацювання пропущених чи оцінених у 5 балів занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами для підготовки до практичного заняття та виконання завдань запропонованих викладачем (увага – завдання можуть відрізнятись від тих, що вирішували ваші одногрупники).

Кожен слухач (студент) має до підсумкового оцінювання написати та надати викладачу есе на тематику з запропонованого переліку або за власною темою узгодженою з викладачем. Успішне виконання цього завдання оцінюється в 15 балів. При цьому оцінка відбувається узагальненням балів за 5 критеріями: 1) грамотність та оформлення – 3 бала; 2) відповідність змісту темі – 3 бала; 3) структурна логічність – 3 бала; 4) аргументованість висновків – 3 бала; 5) оригінальність роботи та культура посилань на джерела – 3 бала.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного екзамену на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На екзамені викладач задає вам 3 питання з переліку наведеного нижче. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів то маєте право не здавати екзамен вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 3.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Таблиця 3

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--

Питання до заліку та іспиту

1. Поняття охорони об'єктів ДКВСУ. Функції відділів охорони кримінально-виконавчих установ закритого типу.
2. Поняття системи охорони об'єктів ДКВСУ. Зміст системи охорони об'єктів ДКВСУ
3. Види об'єктів ДКВСУ, що охороняються. Підстави для прийняття об'єктів ДКВСУ під охорону.
4. План охорони об'єкта ДКВСУ. Порядок його розробки. Зміст плану охорони об'єкта ДКВСУ.
5. Поняття контролю за здійсненням охорони об'єктів ДКВСУ. Зміст контролю за здійсненням охорони об'єктів ДКВСУ.
6. Зміст плану охорони об'єкта ДКВСУ на місяць.
7. Сили і засоби охорони об'єктів ДКВСУ.
8. Підготовка сил і засобів до виконання службових завдань з охорони об'єктів ДКВСУ.
9. Варти та їх види. Склад варти. Пости та їх види.
10. Підготовка особового складу варт до виконання службових завдань.
11. Розвід на службу та зміна варт.
12. Порядок заряджання та розряджання зброї.
13. Внутрішній порядок у вартах.
14. Недоторканість чатового. Загальні обов'язки чатового. Обов'язки чатового-оператора. Обов'язки чатового КПП.
15. Порядок зміни чатових.
16. Види, призначення та обладнання КПП установ виконання покарань. Обов'язки чатового КПП.
17. Порядок пропуску співробітників установи через КПП установ.
18. Порядок пропуску осіб, зазначених у ст. 24 КВК України через КПП установ.
19. Порядок пропуску засуджених через КПП установ.
20. Підстави та порядок огляду осіб, що пропускаються через КПП установ.
21. Порядок пропуску автомобільного транспорту через КПП установ.
22. Порядок призначення та склад варти для доставлення засуджених до лікувальних закладів МОЗ України. Організація охорони засуджених в лікувальних закладах МОЗ України.
23. Поняття переміщення засуджених під вартою. Види переміщень засуджених під вартою.

24. Види варт з переміщення засуджених. Зміст плану охорони варті з переміщення засуджених.
25. Порядок підготовки варт з переміщення засуджених.
26. Правила переміщення засуджених під вартою. Порядок переміщення під вартою засуджених в супроводі медичного працівника.
27. Підстави для приймання засуджених до переміщення під вартою.
28. Поняття надзвичайних обставин. Дії начальника варті в разі виникнення надзвичайних обставин.
29. Посилення служби варті.
30. Дії особового складу варті в разі нападу на особовий склад варті. Дії особового складу варті в разі втечі засуджених.
31. Дії особового складу варті під час масових заворушень. Дії особового складу варті при груповій непокорі засуджених.
32. Дії особового складу варті у разі виникнення пожежі у вартовому приміщенні та на охороняемому об'єкті. Дії особового складу варті в разі захоплення заручника.
33. Поняття нагляду за засудженими. Правове регулювання нагляду за засудженими.
34. Організація нагляду за засудженими.
35. Планування заходів нагляду за засудженими.
36. Сили забезпечення нагляду за засудженими.
37. Засоби забезпечення нагляду за засудженими.
38. Загальні обов'язки ЧПНУ. Документація ЧПНУ.
39. Порядок та підстави застосування гамівної сорочки.
40. Загальний порядок застосування сили до засуджених.
41. Підстави та порядок застосування сили до засуджених без попередження.
42. Організація нагляду у житловій зоні
43. Порядок проведення перевірок засуджених.
44. Порядок здійснення нагляду за засудженими, схильними до правопорушень.
45. Порядок здійснення нагляду за засудженими в дисциплінарному ізоляторі, приміщенні камерного типу.
46. Нагляд за засудженими під час проведення побачень, телефонних розмов, контроль за отриманням засудженими посилок, передач, бандеролей.
47. Види обшуків засуджених. Порядок проведення обшуків засуджених, приміщень та території і його документальне оформлення.
48. Підстави та порядок проведення повного обшуку засуджених.
49. Порядок проведення загального обшуку.
50. Технічні огляди камер
51. Оперативна обстановка та її зміст

52. Підстави та порядок проведення неповного обшуку засуджених.
53. Особливості нагляду за засудженими на виробництві.
54. Порядок супроводу автотранспорту по території установи та проведення вантажно-розвантажувальних робіт.
55. Дії особового складу при виникненні масових безпорядків та непокори засуджених.
56. Дії особового складу при захопленні заручниками працівників установи.
57. Дії особового складу при виявленні відсутності засудженого, втечі з-під варти та надходженні сигналу з рубежів охоронно-тривожної сигналізації.
58. Дії особового складу при нападі на установу ззовні.
59. Порядок дій особового складу при виявленні пожежі.
60. Порядок проведення прогулянки ув'язнених. Порядок проведення технічних оглядів і обшуків.
61. Поняття охорони та нагляду за засудженими у СІЗО.
62. План охорони та нагляду за засудженими у СІЗО.
63. Сили та засоби забезпечення завдань з охорони та нагляду за засудженими у СІЗО.
64. Дії чергової зміни у разі ускладнення обстановки у СІЗО.
65. Поняття охорони виховних колоній. Поняття нагляду у виховних колоніях.
66. Система охорони та нагляду у виховних колоніях. Функції відділу режиму та охорони у виховних колоніях.
67. Застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і зброї у виховних колоніях.
68. Сили і засоби забезпечення охорони та нагляду у виховних колоніях.
69. Підготовка сил і засобів до виконання службових завдань у виховних колоніях.
70. Порядок проведення обшуків та оглядів у виховних колоніях.
71. Нагляд за засудженими, схильними до вчинення правопорушень.
72. Особливості здійснення нагляду за засудженими у житловій зоні виховної колонії
73. Значення діяльності УВП в боротьбі із злочинністю та в профілактиці скоєння злочинів та інших правопорушень
74. Основні причини, що сприяють скоєнню злочинів і правопорушень особами, які засуджені до кримінальних покарань у виді позбавлення волі
75. Основні умови, що сприяють скоєнню злочинів і правопорушень особами, які засуджені до кримінальних покарань у виді позбавлення волі
76. Джерела отримання інформації про осіб, які схильні до скоєння злочинів в УВП.

77. Категорії осіб, які повинні перебувати на профілактичному обліку в УВП.
78. Зміст загальної профілактики злочинів та правопорушень в УВП.
79. Зміст індивідуальної профілактики злочинів та правопорушень в УВП.
80. Психолого-педагогічний аспект індивідуальної профілактики правопорушень в УВП.
81. Кримінологічний аспект індивідуальної профілактики правопорушень в УВП.
82. Форми взаємодії установ виконання покарань ДКВС України з питань виконання покарань з іншими органами держави у вирішенні завдань профілактики злочинів і правопорушень в УВП.
83. Вимоги ДКВС України щодо підвищення рівня роботи УВП з питань профілактики злочинів і правопорушень серед осіб, які засуджені до кримінальних покарань у виді позбавлення волі
84. Ознаки малих неформальних груп в УВП.
85. Функції лідера групи засуджених з негативною спрямованістю в УВП та основні методи профілактичної роботи з ним.
86. Найбільш типові структури груп з негативною направленістю в УВП.
87. Заходи загальної профілактики групової та організованої злочинності в УВП.
88. Заходи індивідуальної профілактики групової та організованої злочинності в УВП.
89. Причини та умови проникнення на територію УВП та використання засудженими наркотичних речовин та алкогольних напоїв.
90. Основні шляхи проникнення на територію УВП предметів, виробів і речовин, зберігання яких засудженим заборонено та категорії осіб, від яких слід очікувати проносу (провозу) предметів, виробів і речовин, зберігання яких засудженим заборонено, на територію УВП.
91. Хитрощі, які застосовуються при передачі засудженим заборонених для зберігання, вживання, використання предметів виробів та речовин.
92. Основні способи скоєння втеч засудженими з УВП. Категорії осіб, від яких слід очікувати скоєння втеч з УВП.
93. Причини та умови скоєння втеч засуджених з УВП.
94. Категорії засуджених, які схильні до втеч з УВП та їх характеристика.
95. Заходи загальної профілактики втеч засуджених з УВП.
96. Заходи індивідуальної профілактики втеч засуджених з УВП.
97. Причини та умови вчинення насильницьких злочинів в УВП.

98. Кримінологічна характеристика вбивств та нанесення тілесних ушкоджень як правопорушень в УВП.
99. Категорія осіб, які схильні до вчинення вбивств та нанесення тілесних ушкоджень в УВП.
100. Заходи з профілактики вбивств та нанесення тілесних ушкоджень в УВП.
101. Причини та умови, що сприяють гомосексуалізму в УВП.
102. Основні заходи із профілактики гомосексуалізму в УВП.
103. Категорії осіб, які схильні до гомосексуалізму в УВП.
104. Причини та умови скоєння дій, що дезорганізують роботу УВП
105. Категорії осіб, від яких слід очікувати скоєння дій, що дезорганізують роботу УВП.
106. Заходи з профілактики дій, що дезорганізують роботу УВП.
107. Причини та умови скоєння підпалів в УВП.
108. Мотиви скоєння підпалів в УВП.
109. Заходи з профілактики підпалів в УВП.
110. Причини та умови захоплення заручників в УВП
111. Причини та умови скоєння групових непокор та масових заворушень засудженими в УВП.
112. Категорії осіб, від яких слід очікувати скоєння групових непокор та масових заворушень засудженими в УВП.
113. Категорії осіб, від яких слід очікувати захоплення заручників в УВП.
114. Заходи з профілактики групових непокор та масових заворушень в УВП.
115. Заходи з профілактики захоплення заручників в УВП.
116. Категорії осіб, від яких слід очікувати скоєння злісних порушень режиму утримання в УВП.
117. Характеристика хуліганських проявів в УВП.
118. Причини та умови хуліганських проявів в УВП.
119. Заходи з профілактики хуліганських проявів в УВП.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);

- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

При вивченні навчальної дисципліни тактико-спеціальна підготовка використовується література з обмеженим рівнем допуску, а також інша література, яка не має обмеження в користуванні.

Базова

1. Автухов К. А., Ткачов О. В., Яковець І. С. Особливості діяльності окремих підрозділів кримінально-виконавчої системи: навч. посіб. Харків: Право, 2012. 152 с.

2. Боднар І. В., Красковський Є. М., Шеремета О. П. Підготовка груп швидкого реагування до дій при виникненні надзвичайних ситуацій в установах виконання покарань: методичні рекомендації. Чернігів: Академія ДПтС. 2019 р. 40 с.

3. Копотун І. М. Запобігання злочинам, що призводять до надзвичайних ситуацій у виправних колоніях: монографія. Москва – Київ: Золоті ворота, 2013. 472 с.

4. Колб О. Г. Установа виконання покарань як суб'єкт запобігання злочинам: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2007. 509 с.

5. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань: наказ Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 05.09.2018 за № 1010/32462. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-18> (дата звернення: 27.08.2019).

6. Тактико-спеціальна підготовка (тактика професійної діяльності): навчальний посібник / Ю. Б. Оболенський, С. Ф. Константинов та ін.; за заг. ред. В. П. Петкова. Київ: КНТ, 2010. 341 с.

7. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навчальний посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.

8. Терористичні злочини: кримінально-правова характеристика та питання вдосконалення антитерористичного законодавства: [монографія] / [В. П. Ємельянов, Л. В. Новікова, М. В. Семикін]; за заг. ред. В. П. Ємельянова. Харків: Кроссруд, 2007. 216 с.

Додаткові рекомендовані джерела

9. Автухов К. А. Реінтеграційний напрям діяльності персоналу установ

виконання покарань : наук.- практ. посіб. / К. А. Автухов, І. С. Яковець ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х.: Право, 2013. – 148 с.

10. Азаров Д. С., Грищук В. К., Савченко А. В. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.

11. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_068 (дата звернення: 27.08.2019).

12. Кризова психологія: навчальний посібник / за заг. О. В. Тімченка. Харків: НУЦЗУ, 2010. 401 с.

13. Михалко І. С. Забезпечення принципу раціонального застосування примусових заходів і стимулювання правослухняної поведінки засуджених : монографія / І. С. Михалко. Х.: Право, 2013. 200 с.

14. Чебоненко С. О. Пенітенціарна психологія: навчальний посібник / С. О. Чебоненко, О. С. Третяк. Чернігів, 2011. 219 с.

15. Яковець І.С. Теоритичні та прикладні засади оптимізації процесу виконання кримінальних покарань: монографія / І.С. Яковець . Х, Право, 2013. – 392с.